అట్లపిండి

గుడిపాటి వెంకటాచలంగారు బి. ఏ. యల్ టీ.

('జెరుమీ' ననుసరించి)

నా చిన్నతనంలో మాకు ఒక నాయనమ్మ వుండేది. ఆమె పేరు వెర్రిబామ్మ. కాని అట్లు బహు ప్రశస్తంగావొండేది ఆవిడచేస్తే ఇంతవరకు ఒకసారిగా, పాతికట్లకంటే, తక్కువ తిన్నవాడు లేడు. మాలో ఆమెని, అందుకనే, అట్లబామ్మ, అనేవాళ్లం. ఎల్లాచేసేదో, ఆపిండిలో 'ఏంకలిపేదో' ఎవరికీ తెలియదు. ఒకసారి నేను మాచెల్లెలుగారి ఊరు వెళ్లుతున్నా. మాచెల్లెలు గర్భిణీతో ఉండి బామ్మఅట్లు తినాలని వుందని ఉత్తరాలు రాస్తోంది. బామ్మ ఏంచేసిందంటే, పిండికలిపి, ఒక పెద్ద సత్తెప్పాలలో వేసి, సిబ్బిబోర్లించి, గుడ్డవాసినకట్టి, నన్ను ముందు తీసుకెళ్లమంది. మర్నాడు తను బయలుదేరివస్తానంది. చేబ్రోల్లో మధ్యఒకరోజు దిగాను. మర్నాడు తెల్లవారి రైలుకొచ్చి, మూటా గిన్నె పెట్టుకుని, ప్లాటుఫారంమీదనుంచున్నా. దగ్గరవున్న వాళ్లందరూ మూటలూ ట్రంకులూ మోసుకుని దూరంగా పోతున్నారు. కారణం తెలియక, ఎందుకన్నా మంచిదిపోని అని, నామూటా, గిన్నా తీసుకుని, నేనూ వాళ్లవెనకాలవెళ్ళి నుంచున్నా. వాళ్ళు నాకేసికోపంతో చూసి వెనక వొదిలినచోటికె వెళ్లి మళ్లీనుంచున్నారు. ఆలోచించా, ఎందుకా నన్నిట్లా ఏడిపిస్తున్నారని. ఒకవేళ ఈఅట్లపిండి వాసనేమో. కాని మాయింట్లో వాళ్ళందరికిచాలా అలవాటే. అదిగాక ఆవాసన తగిలేటప్పటికి సంతోషంకూడాను. ఈకాస్త భాగ్యానికే ఇంత అడావిడా; ఎంతసుకుమారం అబ్బా అనుకున్నా.

రైలంతా కిక్కిరిసివుంది. నేనెక్కినపెట్టిలో ఆవూరివాళ్ళెవరూ ఎక్కలేదు. వాళ్ళు కనిపెట్టివున్నారు, నేనెక్కడయెక్కుతానో చూస్తో నేనెక్కినచోట ఇదివరకే పదిమందివున్నారు, చోటులేదన్నారు.

కాని నా తప్పాలముందు తోసి, వెనకాల నేనూ ఎక్కాను. తప్పాల పైన బల్లమీద పెట్టి, ఇద్దరు లావాటివాళ్ళ మధ్యయిరికి, చాలా వుక్కగా వుందండీ యీవాళ అన్నాను. రెండునిమషాలయింది ఒక ముసలాయన ఇటు అటు కదలడం మొదలుపెట్టాడు. "చాలా ఉక్కగా వుందండీ యిక్కడ" అని పెద్దట్రింకోటి మోసుకొని బయటికి బయిలుదేరాడు. „ఇంకోచోట అసలు ఒకరిమీద ఒకరునుంచున్నారండి" అన్నా ఆగలా. రెండోలావాటాయనకూడా లేచి వెనకాల వెళ్ళాడు. ఒకర్ని వొదిలి ఒకరు ఉండలేరుగాబోలు అనుకొని, హాయిగా సర్దుకున్నాము. ఇంతలో తక్కినవాళ్ళందరూ „హూ. హూ" అని ముక్కుల్తో అనడం మొదలుపెట్టారు. ఒకాయనమీద తెల్లనిబొట్టు పడ్డది, పైకిచూస్తే తప్పాల్లోపిండికారుతోంది. బండిఅంతా పరిమళం. అర్ధాత్తుగా ఒకమాటైనా ఆడకుండా, నలుగురులేచి బస్తాలు, ట్రంకులు, దింపుకుని, బయిటికి నడిచారు. మిగిలినవాళ్లం హాయిగా కాళ్ళుజాచుకున్నాం. మిగిలినవాళ్లల్లో ఒక బ్రాహ్మడు, శవాలు మోశేవాడిలాగున్నాడు, „కుళ్ళిన పసిపిల్లశవంవాసన" అన్నాడు. ఆమాటతో అదిరిపడి, ఇంకా ముగ్గురులేచి, ఒకళ్ళకాళ్ళకి ఒకళ్ళు అడ్డంపడుతూ, బండిలోనుంచి కిందికి దొర్లారు. రైలు కదుల్తోంది. ఆఖరికి ఆబండికల్లా నేనూ పచ్చకోటాయినా మిగిలాము. „ఏమిటండీ ఈ కొంచానికి యింతఅడావిడీచేస్తారు వీళ్ళు? అంతా వేషం!" అన్నాడు. ఆయనికి చాలాజలుబుచేసింది కాని రైలు బయలుదేరిన కాసేపటికల్లా, ఒక్కసారి గాలిరివ్వునకొట్టేప్పటికి, చాలా బాధపడడం మొదలుపెట్టాడు. ఆజలుబూ గిలుబూ వొదిలిపోయింది. తరవాత స్టేషనులో కాఫీతాగొస్తానని దిగి ఇంకోబండిలో ఎక్కేశాడు. చాలా నీచమయినపని చేశాడనుకున్నా.

తరవాత, బండీ అంతానాదే. ప్రతిస్టేషనులో మనుష్యుల్ని హాయిగా వొక్కణ్ణే ఇటూ అటూ చూస్తేనిశ్చింతగా కూచున్న నన్నూ నాబండినీ చూసి, కళ్లుకుట్టి, „ఒరేయ్ శంకరయ్యా! కాళీబండిరా.

ఇట్లారా, అని ట్రంకులూ, సంచులూ మోసుకొచ్చి; తలుపు తెరచి మెట్లెక్కి; ముక్కుతో ఇటూ అటూ వూది, బండికేసీ నా మొహం కేసీ, చూసి: అమాంతం వెనకాల వాళ్లమీద విరుచుకు పడేదీ. అందరూ అంతే, ప్రతిస్టేషను దగ్గిరా అంతే. ఏమెరగనట్టు, అటుకేసి మొహం తిప్పేసి కూచున్నా. రయిలు కదలుతున్నా, అట్టే వుండి పోయినారుగాని, నాబండిలోమాత్రం ఎక్కలేదు.

గిన్నె దించుకొని, హాయిగా, గోదావరి స్టేషనులో దిగాను. కూలీ మాయింటిదాకా ఒకఅణాకి గిన్నె మోసుకొస్తానన్నాడు. గిన్నె నెత్తి మీదపెట్టాను. దించాడు. "రానండి" అని, వెళ్లిపోయాడు. ఇదంతా చూస్తున్న ఇంకోడు ఆలోచించి, రెండణాల కొస్తానన్నాడు. గిన్నె నెత్తిని పెట్టుకున్నాడు. కష్టంతో బళ్లదాకా నడిచాడు. దింపాడు. "నాచాతకాదండి బాబూ" అని వెళ్లాడు. "పావలా యిస్తానని" కేకేశా. మాట్లాడకుండా నెత్తిమీద గుడ్డతీసుకొని, వాసనచూసు కుంటూ, పోతున్నాడు.

ఆఖరికి అర్ధరూపాయికి బండిమాట్లాడు కొన్నాను, వాడు మాత్రం మొదల దలచుకోలా, అసలు రెండణాలు మామూలు. మాచెల్లెలగారింటికి ఒకనిముషం తరువాత "బాబూ కేవుచాలదు. ముప్పావలా యిప్పించాలి" అన్నాడు. కొంచెం దూరం తోలాడు. "ఒకరూపాయి యిచ్చినాకష్టం చాలదు" అని ఆపాడు. ఏంకష్టం? అది అతనికే తెలియాలి. ఎంతకష్టంగా లేకపోతే. అంత నశ్యం పీలుస్తాడు? సరేనన్నా. ఏంచెయ్యను. అంతకంటే, మళ్లిరూపాయి న్నర కావాలి అనపోతున్నాడు. ఇంతలో గోదావరిమీదనుంచి గాలివిసిరింది. ఎద్దువేపు, ఎద్దు పరుగు మొదలుపెట్టింది. గుర్రం పసి కిరాదు. వెనకనుంచి ఏం వస్తూందను కొన్నదో. ఏమిటో బండి ఎవరి మీదనించన్నా పోతుందనుకొన్నా, కాని బండీరాకముందే, గాలితగల గానే ఎక్కడున్నవాళ్లు అక్కడే ఇళ్లల్లోనికి, దుకాణాల్లోకి, పక్క సందుల్లోకి తప్పుకున్నారు. ఇంటిదగ్గర బండి ఆగితేనా? నలుగురు

ఎద్దుని పట్టుకున్నారు. ముక్కులవతలికి తిప్పేసి అప్పటికే ఆగకపోయ్యేదే? బండివాడు దూకి ఎద్దుముక్కుకి గుడ్డకప్పేసి, నశ్యం వాసన చూపించకపోతే ఇంటిలోపలికి వెళ్లాను. గిన్నా నేనూ, చెల్లెలూ పిల్లలూ పరిగెత్తుకుంటూ వొచ్చారు. „అన్నయ్యా” అనీ, „మామయ్యొచ్చాడు, మామయొచ్చాడ„నీ గదిలోకి. గుమ్మం దగ్గిరఅందరూ తటాలున ఆగారు. కష్టంమీద మా చెల్లెలుమాత్రం మొహంమీద పమిట కొంగు కప్పుకొనివచ్చి, యేడుస్తో నన్ను కావలించుకొని, „అన్నయ్యా! యెందుకు దాస్తావు? చెప్పనాతో. యేం ఘోరం జరిగిందో„ అంది. „ఏం లేదమ్మా బొమ్మయిచ్చిన అట్లపిండి„ అన్నాను.

బొమ్మ రాత్రికూడా రాలేదు. మూడురోజులు చూశాం రాలేదు. ఏం కదిపితే ఏమవుతుందో అని ఆగిన్నని అట్లానేవుంచాం. ఆతలుపు మాత్రం గొళ్లెంవేసి, తాళంవేసి, శీలుచేసి, చిల్లుల్లో గుడ్డపేలికలూ అవీ కుక్కాము. ఎవరం ఆవేపుపోలేదు. నేను స్నానంచేసి, సబ్బుతో కడుక్కున్నాను; కాని ఇంకా బజార్లల్లో నాగాలితగలగానే మనుష్యులు, కలెక్టరు మోటారుముందు తప్పుకుసేట్లు, తప్పుకోటం, మానలేదు. రెండు రోజులుండి మా చెల్లెలు, అట్లఆశ వదలుకొని ఇంక వూరుకోలేక „ఈపిండిబొమ్మ యేం చెయ్యమంది?” అని అడిగింది. „వొచ్చిందాకా, ముట్టుకోకుండా, అట్లానే వుంచేమంద” న్నాను. „చెప్పడమెందుకు? దాన్నెవరు కదిలిస్తారంది. మూడురోజులూ అయింది. పిల్లలుకొంచెం నలతగా కనపడ్డారు. ఆడుకోరు. అక్కడక్కడ దిగులుగా చేతికిలబడతారు. చంటిపిల్ల కారణంలేకుండా మారాంపట్టి యేడుపు. బొమ్మకి ఉత్తరాలురాశాం; రిప్లయి ప్రీపేయిడు టెలిగ్రాములిచ్చాం! జవాబురాలేదు. నాలుగోరోజున మా చెల్లెలంది „ఒక రూపాయి ఇచ్చి, దీన్ని అవతలపారేయిస్తే బొమ్మ కోప్పడుతుందా?” „ఆ, తప్పకండా కోప్పడుతుంది. ఎన్నడూ ఇంక అట్లుచెయ్యదు. నవ్వదు. మాట్లాడదు. మనమొహం చూడదు. అయినా

రూపాయికి ఎవడు పారేస్తాడు? వొట్టిపీనిక్కి పది రూపాయిలు తీసుకుంటాడే'', అన్నాను.

వాసన ఇల్లంతా వ్యాపించింది. పెద్దమ్మాయికి విరోచనాలు; అబ్బాయికి జ్వరం; చిన్నపిల్లకి పొంగు; మాచెల్లెలికి ఆరోనెలనే నెప్పులు. ఏంచెయ్యాం? ఎవరితో చెప్పకండా ఇల్లుతాళం వేసి, సత్రానికి పోయాము.

ఇన్నాళ్ళు మాబావవూళ్ళోలేడు. మేముసత్రానికెళ్ళిన మర్నాడు వూళ్ళోదిగి ఇల్లుతాళంవేసుంటే మమ్మల్ని వెతుక్కుంటూవొచ్చాడు. అతనివెనకాల పెద్దగుంపు. చుట్టుపక్కలవాళ్ళందరూ 'ఇల్లుతెరుస్తారా లేదా?లోపలనూరుకూనీలన్నాజరిగాయి.మరియాదస్తులనుకున్నాము. సత్రానికొస్తేదాగుతుందా!'', అని ఒకటే అరుపులు. మునిసిపాలిటీ వారు ఇల్లుతగల పెట్టటానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. ఏచెయ్యాం? జబ్బుపిల్లల్నేసుకొని వెనకాలికెళ్ళాము.

అర్ధరాత్రి నేను మాబావా మూతులకి గుడ్డలుకట్టుకుని, ఒక సొటుబుడ్డి మీదగుమ్మరించుకుని ఆతప్పాల బుజాలమీద మోసుకుంటూ, గోదావరివేపు బయలుదేరాం. నిద్దర్లో మనుషులు కలవరించారు, కేకలుపెట్టారు. తొందరగావెళ్ళి, శేషయ్యమెట్టదగ్గిర నావ తీసుకుని నీళ్ళమధ్యకుపోయి గిన్నెపాళంగా గోదావరిలోపడేశాం. నీళ్ళల్లో పిండిపారపోసి గిన్నె తెచ్చుకోవాలని బుద్ధిపుట్టింది. కాని మూత తీస్తే, లోపలినించి ఏమొస్తుందో, ఏదన్నా విషజంతువు బయలుదేరుతుందేమోఅని భయమేసింది. రెండురోజుల్లో శేషయ్యమెట్ట గుమ్మెత్తిపోయింది, ఒక్కరూ నీళ్ళుముంచుకోరు. ఏదో చాలా వుపద్రవం రాబోతుందని వూళ్ళోపుకారు. రైలుబ్రిడ్జిమీద, రూల్సుకివ్యతిరేకంగా, ముప్పైమైళ్ళ వేగంతో పోతూంది. పెద్దపెద్దచాపలు చచ్చి తేలుతున్నాయి. కాని ఒక్కరూ వాటినిముట్టుకోరు. గోదావరిదాటే పిట్టలు గిరగిరతిరిగి నీళ్ళల్లోపడుతున్నాయి. చివరికి పడవలూ వలలూవేసుకుని, గోదావరికెలికి, గిన్నెనిపట్టి బయిటికితీశారు. మెట్టాకనుక్కున్నా

రో, ఏమో, హాయిగా నిద్రపోతున్న ఇంటిల్లిపాదికి అర్ధరాత్రి హటాత్తుగా మెళుకువవొచ్చింది. వూపిరిపీలవడం అసాధ్యమై తంటాలుపడ్డాం. వెంటనేలేచి లాంతర్లు వెలిగించి ఆవుపద్రవం ఏమిటని వెడితే, అరుగుమీద ఆగిన్నెవుంది. వెంటనే ఆగిన్నెని తీసికెళ్ళి వూరిబయిట దూరంగా స్మశానంలో, నిలువులోతున గుంటతీసి పాతిపెట్టించాము. మర్నాటికి కలెక్టరుకీ చైర్మనికీ పెద్దమాన్‌స్టరుఅర్జీలు వెళ్ళాయి. వాసనకి దెయ్యాలన్నీ లేచి స్మశానంలోంచి వూళ్ళోకి బయులుదేరాయట. మునిసిపాలిటీవారు మమ్మల్ని బలవంతంచేసి, ప్రాసిక్యూషన్ చేస్తామని బెదిరించి, ఆగిన్నెతవ్వించారు. చివరికి ఒకమంచి సంగతి ఆలోచించాము అనంతపురంలో మేము ఒకరికి అయిదువేలు బాకీ. ఆయన పేరదీన్ని బంగీకట్టి పోస్టాఫీసుకు తీసికెళ్ళాము. యిరవయి రూపాయిలు లంచమిస్తేనేగాని ఆగుమాస్తా బంగీతీసుకోలా. ఆరోజు మధ్యాహ్నంనుంచి పోస్టాఫీసుకీ పక్కనున్న మునిసిపల్ ఆఫీసుక సెలవు. ఆసాయంత్రం రైలు గోదావరిస్టేషన్కి అరమైలుముందే ఆగింది మరతిప్పినా యింజన్ కదలలేదు. చివరికి యేంచేశారో తెలియదు. వార్తాపత్రికల్లోమాత్రం యెన్నడూలేనిది అనంతపురంలో ప్లేగు మొదలుపెట్టిందని చదివాము. ఆయన ఇంతవరకూ అప్పుకోసం అడగలేదు. ఆయనకిఆరుగురుకొడుకులూ పదిమందిమనవలూవున్నారు. వాళ్ళేవరూ ఇంతవరకు మాకువుత్తరం వ్రాయలేదు.